

Eyüp
KUL

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Tarih Bölümü,
Rize-Türkiye
e-mail: eyupkul@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 18.05.2023
Kabul Tarihi/Accepted: 29.06.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Eyüp KUL
eyupkul@gmail.com

Atrf /Cite this article:

Kul, E. (2023). Kul, E. (2023). *Makedonya'da Yayınlanan İki Kitap Vesilesi ile: Salim Kadri Kerimi'nin "II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya Türklerinin Türkiye'ye Göçü" ve "Yücel Teşkilatının Kaderi- Yücelcilere Karşı Yürütülen Yargı Süreci" Adlı Kitaplarına Dair* [Review of *II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya Türklerinin Türkiye'ye Göçü ve Yücel Teşkilatının Kaderi- Yücelcilere Karşı Yürütülen Yargı Süreci*, by S. K. Kerimi]. *ETÜT Dergisi*, 6, 72- 79.

Kitap 1 Bilgi/Book 1 info:

Yazar /Author: Salim Kadri Kerimi
Kitap Adı/Book Title: *II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya Türklerinin Türkiye'ye Göçü*
Dil/ Language: Makedonca/Macedonian
ISBN: 978-608-231-374-0

Kitap 2 Bilgi/Book 2 info:

Yazar /Author: Salim Kadri Kerimi
Kitap Adı/Book Title: *Yücel Teşkilatının Kaderi- Yücelcilere Karşı Yürütülen Yargı Süreci*
Dil/ Language: Makedonca/Macedonian
ISBN: 978-608-66368-3-8

This article checked by

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-
Noncommercial 4.0 International License.

Makedonya'da Yayınlanan İki Kitap Vesilesi ile: Salim Kadri Kerimi'nin "II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya Türklerinin Türkiye'ye Göçü" ve "Yücel Teşkilatının Kaderi- Yücelcilere Karşı Yürütülen Yargı Süreci" Adlı Kitaplarına Dair

On the Occasion of Two Books Published in Macedonia: Salim Kadri Kerimi's "The Migration of Macedonian Turks to Turkey after World War II" and "The Fate of Yücel Organization - The Judicial Process Against Yücelists"

Giriş

Osmanlı Türkleri, 1352 yılında Gelibolu'ya adım atarak Balkan siyasetinde yerini almıştır. Sultan I. Murad'ın daha şehzadeliği sırasında 1361 yılında zapt ettiği Edirne'nin ardından akınları sıklaştıran Osmanlılar, Sofya merkezli fetih siyasetini Balkan coğrafyasında sağ, orta ve sol kol olmak üzere üç yönde devam ettirmiştir. Nitekim günümüz Makedonya'sına bağlı İştib, Manastır, Pirlpepe ve Ohri, Sultan I. Murad döneminde ele geçirilmiş, ülkenin hâlihazırdaki başkenti Üsküp de 6 Ocak 1392 tarihinde fethedilmiştir (İnalçık, 2019:45; İnalçık, 2008:233; İnbaşı, 2015:808; Ѓорѓиев-Николова, 2008:11; İnbaşı, 2012:377). 500 yıldan daha uzun bir süre Osmanlı hâkimiyeti altında ve Anadolu'nun ayrılmaz bir parçasını oluşturan bölge, I. ve II. Balkan savaşlarını takip eden süreçte Osmanlı egemenliğinden çıkmış ve ardı ardına farklı devletler ve sistemler tarafından idare edilmiştir. Nitekim 1913-1915 Sırp, 1915-1918 Bulgar, 1918-1929 Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı, 1929-1941 Krallık Yugoslavya'sı, 1941-1944 Makedonya'nın Mihver Devletleri tarafından işgali, 1944-1991 yılları arasında Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti (Yugoslavya) ve 1991 yılı sonrasında ise Makedonya Cumhuriyeti/Kuzey Makedonya Cumhuriyeti bu devletleri oluşturmuştur (Hacısalıhoğlu, 2003:441-442). Bu hızlı dönüşüm sürecinde meydana gelen olayların tarihi arka planı, Makedonya'da ilki 2021 yılında, ikincisi 2022'de yayımlanan ve tanıtıma konu olan bu iki eserin kaleme alınmasına neden olmuştur. Osmanlı Türkleri, 1352 yılında Gelibolu'ya adım atarak Balkan siyasetinde yerini almıştır. Sultan I. Murad'ın daha şehzadeliği sırasında 1361 yılında zapt ettiği Edirne'nin ardından akınları sıklaştıran Osmanlılar, Sofya merkezli fetih siyasetini Balkan coğrafyasında sağ, orta ve sol kol olmak üzere üç yönde devam ettirmiştir. Nitekim günümüz Makedonya'sına bağlı İştib, Manastır, Pirlpepe ve Ohri, Sultan I. Murad döneminde ele geçirilmiş, ülkenin hâlihazırdaki başkenti Üsküp de 6 Ocak 1392 tarihinde fethedilmiştir (İnalçık, 2019:45; İnalçık, 2008:233; İnbaşı, 2015:808; Ѓорѓиев-Николова, 2008:11; İnbaşı, 2012:377). 500 yıldan daha uzun bir süre Osmanlı hâkimiyeti altında ve Anadolu'nun ayrılmaz bir parçasını oluşturan bölge, I. ve II.

Balkan savaşlarını takip eden süreçte Osmanlı egemenliğinden çıkmış ve ardı ardına farklı devletler ve sistemler tarafından idare edilmiştir. Nitekim 1913-1915 Sırp, 1915-1918 Bulgar, 1918-1929 Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı, 1929-1941 Krallık Yugoslavya'sı, 1941-1944 Makedonya'nın Mihver Devletleri tarafından işgali, 1944-1991 yılları arasında Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti (Yugoslavya) ve 1991 yılı sonrasında ise Makedonya Cumhuriyeti/Kuzey Makedonya Cumhuriyeti bu devletleri oluşturmuştur (Hacısalihoglu, 2003:441-442). Bu hızlı dönüşüm sürecinde meydana gelen olayların tarihi arka planı, Makedonya'da ilki 2021 yılında, ikincisi 2022'de yayımlanan ve tanıtıma konu olan bu iki eserin kaleme alınmasına neden olmuştur.

Özellikle 1943 yılında Yugoslavya Antifaşist Ulusal Kurtuluş Konseyi'nin (AVNOJ) Yayçe'deki toplantısında her milletin kendi dilini, dinini, kültürünü, bayrağını serbestçe kullanmasını içeren kararı (Bozkurt, 2010:53), Makedonya'yı da etkilemişti. Bu karar çerçevesinde temelleri atılan ve ortak mensubiyete vurgu yapan Mareşal Yosib Broz Tito'nun önderliğinde Yugoslavya Devleti, başkenti Üsküp olan Makedonya'yı altı eşit federal devlet statüsü ile bünyesine katmıştı. Bu süreçte Makedonya'daki Türkler, Yugoslavya'nın kuruluş felsefesindeki eşitlikçi söylemin etkisi ile de çoğunluğunu öğretmenlerin oluşturduğu Yücel Teşkilatı önderliğinde bir araya gelmişti. Bu teşkilat üyeleri Türkçe yayın yapan Birlik Gazetesi'ni çıkardığı gibi (Orman, 1975:187-189) Tefeyyüz İlköğretim Okulu'nu Üsküp'te açarak Türkçe eğitimin temellerini atmış, müfredatlarında milli duyguları geliştirecek içerikler hazırlamış, öğretmen adaylarına pedagojik eğitim vermek suretiyle Türkçe öğretime önemli katkı sunmuştu (Türksoylu, 2020:85, 102-112). Bunun yanı sıra Türkçe radyo yayını ve pek çok önemli kitabının yurtdışından getirilerek dağıtımını sağlamıştı. Ancak 1947 yılından itibaren Sosyalist rejim tarafından ülke için tehlikeli unsur olarak nitelenen teşkilat üyelerinin önde gelenlerinin idamı Makedonya Türkleri arasında toplumsal bir travma meydana getirmişti (Çalışkan, 2014:141-143).

Temelde 1945 sonrası Yücel Teşkilatı ve Yücel Teşkilatı üyelerinin idamı sonrasında Türkiye'ye doğru yaşanan büyük göç dalgası üzerinde duran bu çalışmaların yazarı Salim Kadri Kerimi, 1950 yılında Resne'ye bağlı, Gorna Bela Crkva köyünde doğmuştur. İlköğrenimini memleketinde, liseyi Struga ve Debre'de tamamladıktan sonra Üsküp Felsefe Fakültesi'nden mezun olmuş, Makedonya Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı görevlisi olarak 1979-1991 kadar Makedonya'nın Dış İlişkiler Sekreteryası'nda ve 1991-2014 yılları arasında ise Dışişleri Bakanlığı'nda olmak üzere 35 yılı aşkın bir süre görev yapmıştır (Kerimi, 2022: 354-362). Yazar, emekliliğinin ardından kurduğu kişisel blog sayfası başta olmak üzere, çeşitli mecralarda Türkçe, Makedonca, Arnavutça, Sırpça, Boşnakça ve İngilizce dillerinde olmak üzere tarih, demografi ve diplomasi konularında yüzün üzerinde yazı kaleme almıştır (<https://salimsblog.wordpress.com/blog/>, Erişim Tarihi: 14 Mayıs 2023).

Yazarın bu çalışmalarına ilaveten ilki 2021 yılında *II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya Türklerinin Türkiye'ye Göçü* ve ikincisi bir yıl sonra *Yücel Teşkilatının Kaderi - Yücelcilere Karşı Yürütülen Yargı Süreci* adları altında iki kitap yayınlamıştır (Kerimi, 2021; Kerimi, 2022). Bu yazının yazılma sebebini de teşkil eden bu iki eserin kaleme alınma nedeni, yazar tarafından farklı şekillerde açıklanmaktadır. İlk olarak Üsküp, Belgrad ve Tiran'daki çeşitli arşivlerde araştırma yaptığı sırada Yücel Teşkilatı'na verilen cezaların ve teşkilatın dört liderinin idam edilmesinin Türklerin bölgeden göç etmesindeki büyük etkisini fark ettiğini ve Makedonya vatandaşı, tarihçisi ve Makedonya Türk toplumunun bir mensubu olarak bu trajik olaylara daha fazla ışık tutmak için araştırma çalışmalarına başladığını dile getirmektedir. Makedonya'daki Türklerin ve diğer Müslüman nüfusun göçü hakkında yazılan kitap ve makalelerin konuyu açıklamaktan uzaklığı da yazarın eserleri kaleme almasındaki ikinci sebeptir¹. Kerimi, Yücel Teşkilatı ile ilgili yazdığı kitabının girişinde de ifade ettiği üzere, konu ile ilgili

¹ Kerim Lita'nın Arnavutça kaleme aldığı eserde Arnavut nüfusunun göçünü ele aldığı, Türkler ve bu nüfusun göçü ile ilgili olarak yanlış ve yanıltıcı bilgiler sunduğu; Aneta Svetieva, Violeta Açkovska, Borçe İlievski, Todor Çepreganov, Stoyan Kiselinski, Mihaylo Minovski ve diğer birkaç yazar tarafından geçmişte Makedon dilinde bu konuyla ilgili çeşitli makaleler yayınlanmakla birlikte Aneta Svetieva dışındaki diğer Makedon yazarların, gerçekleri tam olarak ortaya koyamadıkları; Abdülmecid Nuredin'in söz konusu meselenin sadece belirli yönlerini ele aldığı iki kitabı dışında, Makedonyalı Türk tarihçiler, yazarlar ve gazetecilerin söz konusu soruya yeterince ilgi göstermedikleri

katıldığı toplantılarda, toplantıya iştirak eden organizatörler ve konuşmacılarının mevcut bilgileri tekrarlayan olgulara odaklanmış olmasını (Керими, 2022:11) da bu çalışmaya başlamada etkili sebepler arasında ifade etmektedir.

Her iki kitap da Makedonca olarak kaleme alınmıştır. Yazar, eserleri Makedonca yazmasına sebep olan asıl olayı ise “Türkçe bilmeyenlerin dahi okuyabilmesini ve Makedonya Türkleri için önemli olan bu konulardaki bilgi ve görüşlerimin Makedonya’daki ilgili kurum ve kişiler tarafından tanınmasını sağlamak” (Иселувањето на Турците..., Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023) olarak açıklamaktadır. Salim Kadri Bey, Makedonca, Sırpça, Arnavutça ve İngilizce dillerini bilmesi hasebiyle, bu dillerde yazılan kaynakları da eleştirel bir gözle eserlerinde kullanmıştır².

Kitapların Bölümleri

II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya Türklerinin Türkiye’ye Göçü	Yücel Teşkilatının Kaderi-Yücelcilere Karşı Yürütülen Yargı Süreci
Balkanlardan Türklerin Göçlerinin Temeli	Vardar Makedonya’sında Türk Nüfusu
Krallık Yugoslavya’sının Türkiye ve Arnavutluk ve FHC Yugoslavya ile Sosyalist Yugoslavya’nın Müslümanlara Yönelik Politikası ve Tutumu	Yücel Teşkilatının Oluşumu ve Faaliyetleri
Türklerin İkinci Dünya Savaşı Sonrası Makedonya’dan Göçü	Yücelcilerin Yargılama Süreci
Bazı yazarların II. Dünya Savaşından Sonra Makedonya’dan Türkler ve diğer Müslümanların Türkiye Cumhuriyeti’ne Göçlerine İlişkin Görüşleri	Bazı Politikacıların ve Diğer Kişilerin Yücelcilere Karşı Kampanyadaki Rolü ve Sonuçları
II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya’daki Türklerin ve Diğer Müslümanların Şahitlikleri	Yücelciler Hakkındaki Mahkeme Süreci Aşamalarındaki Dış Faktörlerin Etkisi
II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya’dan Türkiye’ye Göç Eden Türkler ve Diğer Müslümanların Şahitlikleri Çerçevesinde Kaleme Alınan Yazılar	Yücel Örgütü Üyelerini Yargılama Sürecinde Yurtiçi ve Yurt Dışındaki Bazı Medya Organlarının Rolü
Son Bulgular ve Gözlemler	Yücel Üyelerinin Yargılanması ile İlgili Yazılan Eserlerinin Analizi
Ekler	Son Bulgular ve Gözlemler

ve Makedonya’dan Sabina Paçariz’in ise sadece Sancak bölgesinden Müslüman nüfusun göçünü konu alan çok kapsamlı bir İngilizce kitap yayınladığı yazar tarafından belirtmektedir. “Иселувањето на Турците беше смислена политика: Интервју со историчарот Салим Керими”, www.nezavisen.mk/iseluvaneto-na-turcite-beshe-smislena-politika-intervju-so-istoricharot-salim-kerimi/, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023.

² 2016 yılında araştırma incelemelerde bulunmak üzere bulunduğum Üsküp/Makedonya’da, Makedonya Bilim ve Sanat Akademisi Kütüphanesi’nde (MANU) tanıştığım ve neredeyse üç ay her gün birlikte çalıştığım Salim Bey’in özverili çalışmasına şahit olmuştum. Kitapları yazmak için büyük bir mesai harcayan Salim Bey, hâlihazırda başta Makedonya olmak üzere diğer Balkan ülkelerinde ve çeşitli platformlarda konuyu gündemde tutmaktadır.

Tabloda da görüldüğü üzere ilk eser Türkler başta olmak üzere bölgedeki Müslüman nüfusunun göç ettirilmesi amacıyla yürütülen faaliyetler ve bu faaliyetlerin sonucunda bölgeden Türkiye'ye yaşanan göçlerin değerlendirilmesine odaklanmaktadır. İkinci eser ise doğrudan Yücel Teşkilatı ve bu teşkilat mensuplarının faaliyetleri, yargılama süreçleri ve akıbetleri ile bu konu hakkında kaleme alınan eserlerin analizini konu edinmektedir.

“II. Dünya Savaşı Sonrası Makedonya Türklerinin Türkiye'ye Göçü” adlı eser³, yazar tarafından ilk olarak yayınlanan kitap olmakla birlikte, aslında göçün arka planında Yücel Teşkilatı'nın başına gelenleri de konu edinen bir çalışmadır. Nitekim Yücel Teşkilatı'nın başına gelen idam olaylarının ve bu idam hadisesi sonrasında yaşanan propaganda faaliyetleri 1950 sonrası göçü üzerinde büyük bir etki bırakmıştır (Kerimi, 2021:145-149). Kerimi, kitabının önemini, uzun araştırmalar sonucunda sorunu bir bütün olarak ele almış olması ve Türklerin göçü konusuna özel bir vurgu yapmış olması olarak nitelendirmektedir. Zira yazar, Türklerin göçünün doğal bir süreç olmadığını, siyasi bir motive ile desteklendiğini ve uygun bir ortamın oluşturulduğunu, Yugoslavya-Türkiye arasında imzalanan centilmenlik anlaşmasının Türk ve Müslüman nüfustan kurtulmak gayesiyle Yugoslavya Devleti tarafından kullanıldığını yazmaktadır. Salim Bey, II. Dünya Savaşı sonrası 400 bin Müslümanın Yugoslavya topraklarından göç ettiğini, bunların 120 bini Türk olmak üzere sadece Makedonya'dan 250 bin Müslüman vatandaşının adeta yurtlarını terk etmeye zorlandığını dile getirmektedir (Иселувањето на Турците..., Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023). Yazar bu noktada Türkiye'nin göç politikasını da değerlendirmektedir. Ona göre Türkiye, II. Dünya Savaşı öncesindeki Türk ve Müslüman nüfusun ülkeye kabul edilmesi noktasında yürüttüğü göç politikasında haklıdır ancak savaş sonrasındaki dinamikler değişmiştir. Son yıllarda Türkiye Cumhuriyeti'nin konuyu sahiplenmesi (Yeni Balkan Gazetesi, <https://yenibalkan.com/tr/gundem/yucel-sehitleri-aniti-tefeyyuz-ilkokulunda-dikildi>, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023) ve TİKA sorumlularının Türklerin Makedonya'daki yurtlarını terk etmemesi yolundaki demeçlerini de eserine aktaran ve destekleyen Kerimi, iyi niyetlerine rağmen, devrin yöneticilerinin göçe karşı çıkmadıklarını belirtmektedir (Kerimi, 2021:458-460). Konu hakkında yayınlanan eserleri eleştirel bir gözle analiz eden yazarın, görsel malzeme ile kitabını zenginleştirdiği de görülmektedir.

³ Bu kitabın tanıtımları Sırbistan ve Bosna-Hersek'teki dergilerde yapılmıştır. **Vladan Jovanović**, “Salim Kadri Kerimi, Iseluvanjetto na Turcite od Makedonija vo Turcija, po vtorata svetska vojna, (Iseljavanje Turaka iz Makedonije u Tursku, nakon Drugog svjetskog rata), Akademski pečat, Skopje 2021, 565 str.”, *Historijski Pogledi*, 5/7 (2022), Tuzla 2022, s.482-486; Ферид Мухић, “Салим Кадри Керими. Иселувањето на Турците и другото муслиманско население од Македонија во Турција, по Втората светска војна. Скопје: Академски печат, 2021, 565.”, *Токови Историје*, 2 (2022), Београд 2022, s.339-341. Bu kitapla ilgili Makedonya'da çeşitli medya organlarında tanıtım toplantıları ve kitap ile ilgili yazarla yapılan söyleşiler bulunmaktadır. “Нова Книга: Иселувањето На Турците Од Македонија Во Турција, По Втората Светска Војна”, www.bibliotekaohrid.mk/2021/12/27/нова-книга-иселувањето-на-турците-о/, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023; “Иселувањето на Турците беше смислена политика: Интервју со историчарот Салим Керими”, www.nezavisen.mk/iseluvanjetto-na-turcite-beshe-smislena-politika-intervju-so-istoricharot-salim-kerimi/, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023; *OhridNews*, “книгата “иселувањето на турците од македонија во турција, по втората светска војна” во охридската библиотека”, <https://www.ohridnews.com/knigata-iseluva-eto-na-turcite-od-makedoni-a-vo-turci-a-po-vtorata-svetska-vo-na-vo-ohridskata-biblioteka/>, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023; Haber Makedonya, “2. Dünya Savaşından Sonra Makedonya Türkleri'nin Türkiye'ye Göçü” Kitabının Tanıtımı Yapıldı”, <https://habermakedonya.net/2-dunya-savasindan-sonra-makedonya-turklerinin-turkiyeye-gocu-kitabinin-tanitimi-yapildi/>, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023.

Салим Кадри Керими (историчар-кариерен дипломат во пензија - истражувач), е роден на 21 март 1950 година, во село Горна Бела Црква, Ресен, НР Македонија. Основно образование стекнал во родниот крај, средно во гимназиите "Нико Нестор", во Струга и "Здравко Чочковски" во Дебар, додека високо на Филозофскиот факултет при Универзитетот "Кирил и Методиј" во Скопје. Првите две години од неговата кариера работел како професор по историја во ОУ "Борис Кидрич", Сарај - Скопје, а преостанатите 35,5 години од кариерата ги поминал во Републичкиот секретаријат за меѓународни односи, односно Министерството за надворешни работи на Република Македонија.

Во периодот меѓу декември 1993 и јули 2011 година, во три наврати работно бил ангажиран во дипломатско конзуларните претставништва на Република Македонија во Тирана - Република Албанија, Анкара - Република Турција и Копенхаген - Кралството Данска. Во својство на министер советник, подолг период ја вршел и должноста шеф на ДКП-та на Република Македонија во Анкара и Копенхаген.

Автор е на ова и на следните други, сè уште необјавени, книги: "Суббината на Организацијата Јучел и Јучелциите"; "Полемика со некои ставови на одделни автори"; "Преспанските Турци - Антрополовографска студија" и "Аспекти на југословенско-албанските и македонско-албанските односи и соработка (1945-2000)".

На неговите веб. портали (salimblog.wordpress.com и Salim Kerimi-LinkedIn), последните неколку години, на турски, македонски, албански, англиски и српски јазик, има објавено повеќе од 90, главно полемички прилози, на теми од историјата, демографијата и дипломатијата. Во наведениот период, дел од неговите прилози беа објавени во Списание на ИНИ - "Гласник", во Списание на Дипломатскиот клуб - Скопје - "Дипломатски летопис", во албанскиот веб. портал "Gazeta Imrakt" и во весниците "Yeni Balkan", "Утрински весник", "Независен весник" и "КОНА".

Салим Кадри Керими

ИСЕЛУВАЊЕТО НА ТУРЦИТЕ ОД МАКЕДОНИЈА ВО ТУРЦИЈА, ПО ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА

Салим Кадри Керими

ISBN 978-608-231-373-3

Скопје, 2021

"*Yücel Teşkilatının Kaderi - Yücelcilere Karşı Yürütülen Yargı Süreci*" adlı eser ise bu konu ile ilgili daha önce yazılan kitaplardan (Orman, 1975; Şerif, 1991; Ağanoglu, 2012; Türksoylu, 2020; Eriş, 2022; Eriş, 2023) farklı olarak Makedonca yazılan ilk eserdir. Kitabın Makedonca kaleme alınması, konuyu Makedon toplumu gündemine taşıması açısından önem arz ettiği gibi eserin yazımı sırasında birincil el kaynakların kullanılması da kitabın önemini artırmaktadır (Güler, 2023: XIX). Kerimi, eseri kaleme alırken Birlik Gazetesi eski gazetecilerinden Cemal Süleyman ile yaptığı görüşmeler yoluyla, o devri daha da iyi bir şekilde yansıtmaya gayret göstermiştir (Kerimi, 2022:7). Aslında esere yakından bakıldığında dördüncü ve altıncı bölümlerinin diğer çalışmalardan ayrılan en önemli noktalar olduğu görülecektir. Bu bölümlerde yazar, Yücel Teşkilatı üyeleri aleyhinde karalama kampanyası yürüten kişilere odaklanmaktadır. Bu kişilerin gizli veya açık isimler adı altında Sosyalist Makedonya Cumhuriyeti'nin resmi propaganda aracı haline gelen ve Türkçe yayın yapan Birlik ile Makedonca yayımlanan Nova Makedonya, Politika ve Borba gazetelerindeki yayınlar analiz edilmekte, konunun dış basına yansımaları ve bunun göç üzerindeki etkisi ayrıntılı olarak incelenmektedir. Eserin dikkate değer bir diğer noktası ise çağdaş siyasetçilerin meseleye etkisi ve girişimlerine yer vermiş olması, siyasetçilerin Yücelcilere karşı yürüttükleri karalama kampanyası kapsamında konuşmaları, yazıları ve makalelerinin analizini yapması, sadece konu ile ilgili Makedonya'da kaleme alınan yazıları değil, bölgedeki diğer ülkelerde yazılanları da inceleyerek esere aktarmış olmasıdır. Keza yazar bunları yaparken, Türkiye Cumhuriyeti'nin o dönemdeki siyasetini de dikkate almakta ve konuyu tüm cepheleri ile birlikte tartışmaktadır (Musli, <https://yenibalkan.com/tr/gundem/idam-edilislerinin-75-inci-yildonumu-yucelcilere-yoneltelen-teror-ve-ajanlik-suclamalari-asilsizdir>, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2023; Yeni Balkan Gazetesi, <https://yenibalkan.com/tr/makedonya/salim-kadri-kerimi-nin-kaleminden-yucel-teskilatina-karsi-yurutulen-yargi-sureci>, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2023).

Kaynaklar

Ağanoğlu, H. Y. (2012). *II. Dünya Savaşı'nda Yugoslavya'da Bir Direniş Mücadelesi Yücel Teşkilatı*, Rumeli Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Yayınları.

Bozkurt, G. S. (2010). Tito Sonrası Dönemde Eski Yugoslavya Bölgesindeki Türkler ve Müslümanlar, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, X (2), 51-95.

Çalışkan, B., (2014). 1953 Göçü Sonrası Yücelcilerin Memleket/Yugoslavya ve Ana Vatan/Türkiye Algıları, *İnsan ve Toplum*, 4 (8), 132-167.

Eriş, E. A., (2023). *Yugoslavya'da Türk Direnişi Yücelci Mehmet Ardıcı'nın Hatıratı*, Mavi Gök Yayınları.

Eriş, E. A., (2022). *Yücelciler Yugoslavya'da Gizli Türk Teşkilatı*, Üsküp Sahafhane Yayınları.

Güler, Z., (2023). *Evlâd-ı Fatihân Diyarı Balkanlarda Yücelcilerden ve Son Devrin Din Mazlumlarından Abdül Fettah Rauf Efendi Hayatı-Sanatı-Eserleri*, ed. Nazlı Rana Gürel-Rabia Betül Gürel, Berikan Yayınevi.

Hacısalihoğlu, M., (2003). Makedonya, *DİA.*, C. 27, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 437-444.

İnalçık, H., (2008). Rumeli, *DİA.*, C. 35, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 232-235.

İnalçık, H., (2019). *İki Karanın Sultanı, İki Denizin Hakanı, Kâyser-i Rûm Fatih Sultan Mehmed Han*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İnbaşı, M., (2015). Balkanlarda Osmanlı Hâkimiyeti ve İskân Siyaseti, *Yeni Türkiye Rumeli-Balkanlar Özel Sayısı*, 66 (1), 805-819.

İnbaşı, M., (2012). Üsküp, *DİA.*, C. 42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 377-381.

Jovanović, V., (2022). Salim Kadri Kerimi, Iseluvanjeto na Turcite od Makedonija vo Turcija, po vtorata svetska vojna, (Iseljavanje Turaka iz Makedonije u Tursku, nakon Drugog svjetskog rata), *Akademski pečat, Skopje* 2021, 565 str., *Historijski Pogledi*, 5 (7), 482-486.

Orman, A. D., (1975). *Yugoslavya'da Müslüman Türk'e Büyük Darbe*, Boğaziçi Yayınları.

Şerif, D. M., (1991). *Yücelciler 1947*, İnsan Yayınları.

Türksoylu, E., (2020), *Yugoslavya Türklüğünün Direniş Mücadelesi Yücel Teşkilatı (1945-1948)*, Astana Yayınları.

Ѓоргиев, Д.-Николова, Д., (2008). Скопската Османлиска Монетарница, Скопје: Ну Музеј На Македонија Институт За Национална Историја.

Керими, С. К., (2021). Иселувањето На Турците Од Македонија Во Турција По Втората Светска Војна, Скопје: Академски Печат.

Керими, С. К., (2022). Судбината На Организацијата “Јуџел”-“Судскиот” Процес Против Јуџелциите, Гостивар: Адексам.

Муџић, Ф., (2022). Салим Кадри Керими. Иселувањето на Турците и другото муслиманско население од Македонија во Турција, по Втората светска војна. Скопје: Академски печат, 2021, 565., Токови Историје, 2, Београд, 339-341.

Elektronik Kaynaklar

Haber Makedonya, 2. Dünya Savaşından Sonra Makedonya Türkleri'nin Türkiye'ye Göçü Kitabının Tanıtımı Yapıldı, <https://habermakedonya.net/2-dunya-savasindan-sonra-makedonya-turklerinin-turkiyeye-gocu-kitabinin-tanitimi-yapildi/>, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023.

Нова Книга: Иселувањето На Турците Од Македонија Во Турција, По Втората Светска Војна, www.bibliotekaohrid.mk/2021/12/27/нова-книга-иселувањето-на-турците-о/, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023.

Hüseyin Musli, İdam edilişlerinin 75'inci yıldönümü: 'Yücelcilere yöneltilen terör ve ajanlık suçlamaları asılsızdır', Yeni Balkan Gazetesi, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2023.

<https://www.ohridnews.com/knigata-iseluva-eto-na-turcite-od-makedoni-a-vo-turci-a-po-vtorata-svetska-vo-na-vo-ohridskata-biblioteka/>, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023.

<https://salimblog.wordpress.com/blog/>, Erişim Tarihi: 14 Mayıs 2023.

Иселувањето на Турците беше смислена политика: Интервју со историчарот Салим Керими, www.nezavisen.mk/iseluvanjetto-na-turcite-beshe-smislana-politika-intervju-so-istoricharot-salim-kerimi/, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023.

[OhridNews](#), книгата “иселувањето на турците од македонија во турција, по втората светска војна” во охридската библиотека, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2023.

Time Balkan, Yücel Şehitleri Üsküp'te anıldı, <https://timebalkan.com/yucel-sehitleri-uskupte-anildi/>, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2023.

Yeni Balkan Gazetesi, Salim Kadri Kerimi'nin kaleminden Yücel teşkilatına karşı yürütülen yargı süreci, <https://yenibalkan.com/tr/makedonya/salim-kadri-kerimi-nin-kaleminden-yucel-teskilatina-karsi-yurutulen-yargi-sureci>, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2023.

Yeni Balkan Gazetesi, Yücel Şehitleri Anıtı Tefeyyüz ilkokulunda dikildi, <https://yenibalkan.com/tr/gundem/yucel-sehitleri-aniti-tefeyyuz-ilkokulunda-dikildi>, Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2023.